

PRIMORSKI DNEVNIK

Št. 101 (9103) Cena 150 lir Leto XXXI. Št. 101 (9103) TRST, sobota, 3. maja 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerinim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

OGROMNA UDELEŽBA NA SINDIKALNIH MANIFESTACIJAH PO VSEJ ITALIJI

Prvomajski shodi pod močnim vtisom velike zmage vietnamskega ljudstva

V govorih sindikalnih voditeljev poudarjene odločnost boja za delavske pravice, potreba po krepitvi sindikalne enotnosti in antifašistična angažiranost

RIM, 2. — Na stotine tisočev oseb se je po vsej Italiji udeležilo prvomajskih manifestacij, ki so letos potekale pod globokim vtisom velike zmage herojskega vietnamskega ljudstva. V delavskih sprevodih, ki so jih priredili v vseh večjih mestih, je bilo tokrat poleg rdečih zastav in italijanske trobojnice videti tudi modro-rdeče zastave z rumeno zvezdo južnovietnamskih osvobodilnih sil. Tudi sindikalni voditelji, ki so govorili na manifestacijah, so poleg boja za delavske pravice, krepitve sindikalne enotnosti in odločne antifašistične angažiranosti poudarili tudi velik pomen, ki ga ima za vse demokrate in svobodoljubne sile ter za delavski razred vsega sveta do končna zmaga Vietnamcev nad tujim imperializmom.

V Rimu se je na desetine tisočev oseb udeležilo sprevoda od Kološev do Trga S. Giovanni, kjer je bila osrednja manifestacija, na kateri je govoril generalni tajnik CGIL Lama. Slednji je poudaril odločnost federacije CGIL, CISL in UIL, da razvija in uveljavlja lastno politiko za nov model gospodarskega razvoja, ki naj zagotovi preporod Juga, krepitev poljedelstva in obrambo zaposlovanja. Lama je tudi pozval delavce, naj se vse bolj angažirajo v dejavnosti sindikata in poudaril, da država potrebuje močno in enotno sindikalno gibanje, zato da lahko premosti sedanjo krizo in likvidira nove fašistične manevre. Tajnik CGIL je tudi omenil, da je federacija za izbiro ure zborovanja omogočila katoličkim delavcem, da se udeležijo zvezi poudaril, da so razumevanje, strpnost in spoštovanje do idej drugih kriteriji, ki se jih je treba držati za dosego enotnosti med delavci v enem samem sindikatu.

Malo pred sindikalnim zborovanjem je bila namreč na Trgu Sv. Petra masa, ki jo je imel tudi govor. V katerem je poudaril pozval delavce, naj se »otresajo radikalnega materialističnega in temnega laicističnega sugestij« po drugi strani pa se je tudi spomnil vseh tistih, ki trpijo zaradi težavnosti in nezdružljivosti, v katerih opravljajo svoje delo, zaradi negotovosti njihove zaposlitve in zaradi nezadostnosti njihovih plač in njihovih stanovanj. Triptično z njimi in bi želeli, da bi jim lahko pomagali, je dejal papež, ki je tudi pohvalil vse, ki si prizadevajo, da bi zagotovili delavcem vedno boljše, bolj pravične in stabilne pogoje za njihovo delo in življenje.

Se posebno praznično je bilo vzdušje na milanskem Trgu del Duomo, kjer se je zbralo več kot 5.000 delavcem, katerim je spregovoril tajnik CISL Sorti. V svojem

govoru se je Storti spomnil pozitivne rešitve spora o draginski doklad in o zamčenih plači ter velike antifašistične stavke 22. aprila. Tajnik CISL je tudi poudaril, da se enotnost med tremi sindikalnimi centralami vedno bolj utrjuje, kot je pokazalo tudi zadnje zasedanje treh generalnih svetov.

Ena najbolj močnih prvomajskih manifestacij je bila v Turinu na Trgu S. Carlo, kjer je na desetine tisočev delavcev izredno toplo pozdravilo gosta iz Severnega Vietnama, župana mesta Nam Dinh, ki se je pred kratkim pobratilo z italijanskim mestom Pratomo. Vietnamski predstavnik je dejal, da je zmaga najlepše darilo, ki ga vietnamsko ljudstvo nudi delavskemu razredu ob prazniku 1. maja. Dodal je, da je to tudi zmaga vseh socialističnih, miroljubnih in demokratskih sil, ki dokazuje, da imperializem ne more več krojiti usode drugim narodom, pa naj bo še tako močan.

Napovedana podražitev zdravil in tarif na avtocestah IRI

RIM, 2. — Cene zdravil se bodo v prihodnjih dneh zvišale za 12 do 15 odstotkov. Sporočilo je dal minister za zdravstvo Gullotti po današnji seji medministrskega odbora za gospodarsko načrtovanje — CIPE, na kateri so tudi izdelali kriterije za določitev cen novih zdravil, ki pa bodo stopile v veljavo šele čez najmanj šest mesecev. Podražitev zadeva zdravila, ki so bila registrirana pred 28. februarjem 1974. Sklep o podražitvi bo stopil v veljavo šele po odobritvi s strani medministrskega odbora za cene, ki se bo sestel v prihodnjih dneh.

Danes se je sestel tudi upravni svet ANAS, ki je sklenil zvišati tarife na avtocestah IRI za 15 odst.

ZAČASNA REVOLUCIONARNA VLADA POPOLNOMA PREVZELA OBLAST

Življenje v osvobojenem Vietnamu se postopoma vrača k normalnosti

Proslave 1. maja - V Hanoju napovedujejo združitev obeh Vietnamov Ameriška zbornica zavrnila pomoč 327 milijonov dolarjev za begunce

SAIGON, 2. — Južni Vietnam je prvič svobodno proslavil 1. maj, mednarodni praznik dela. Po dolgih letih korupcije, zatiranja in diktature so Vietnamci prosto zadihali. Začasna revolucionarna vlada, ki jo so ustanovili junija 1968 nadaljuje s prevzemom oblasti ter ima trenutno polne roke dela z objavo raznih ukrepov. Z namenom, da bi izbrisala vsako sled in vsako znamenje za dolgi leti ameriške okupacije, je ZRV zaprla vse bare, nočne lokale in javne hiše. Kar zadeva upravne ukrepe, je vlada prepovedala vse zasebne publikacije brez posebnega dovoljenja, razpustila vse politične in sindikalne organizacije, ki so obstajale pod prejšnjim režimom, vsa proizvajalna sredstva pa so prešla pod državno oblast, čeprav doslej še ni bila omenjena beseda »podržavljenje«.

Radio »Osvoboditev«, ki oddaja iz Saigona je poudaril pravico začasne vlade do vse državne lastnine, ki so jo pripadniki prejšnjega režima odnesli v tujino. Kolaboracionisti so

se polastili na desetine ladij, letal in drugih sredstev ter jih odpeljali v tujino. Tajski ministri predsednik Pramo se je že obvezal, da bo vrnil Južnemu Vietnamu vsa letala, s katerimi so prišli na tajsko ozemlje razni politični emigranti. Pri tem pa je treba zabeležiti nezasišano zahtevo ameriške uprave, ki zahteva od osvobodilnih sil, da izročijo Američanom vsa južnovietnamska letala, ki so jih kolaboracionisti v svojem brezglavem begu zapustili v raznih vojaških oporiščih. Gre jasno za zahtevo, ki nikakor ne more biti sprejemljiva za novo južnovietnamsko vlado.

Poleg vlade deluje v Južnem Vietnamu tudi »svet modrih«, katerega predsednik je Nguyen Huu Tho, svet pa šteje še deset članov.

Člani nove južnovietnamske vlade so po večini neznanzi na Zahodu. Še najbolj znana je zunanja ministrica Nguyen Thi Binh, ki je bila na pariških pogajanjih in postala nekakšni simbol ZRV v zahodnih državah.

V Hanoju se je proslav 1. maja udeležil tudi general Džap, pomemben govor pa je imel predsednik vlade Pham Van Dong, ki se je spomnil s prisrčnimi in prizadejimi besedami dolgoletne borbe revolucije in njihove končne zmage. Napovedal je navezavo diplomatskih stikov z državami jugovzhodne Azije ter poudaril, da je treba dosledno spoštovati določila pariškega sporazuma. Pham Van Dong je tudi dejal, da je dokončni cilj sedanjih zgodovinskih dogodkov združitev obeh Vietnamov, saj so Vietnamci eno ljudstvo. Ob koncu je severovietnamski premier naslovil prijateljski pozdrav ameriškem ljudstvu, ne da bi z eno samo besedo omenil poraz ameriške imperialistične politike v Aziji.

Politika ameriškega predsednika Forda v Aziji je dobila nov porazni udarec. Poslanska zbornica je namreč večeraj z 246 glasovi proti 162 zavrnila zakonski osnutek za nadaljnjo pomoč vietnamskim beguncem v znesku 327 milijonov dolarjev. Senat je osnutek dobil prejšnji teden, pred evakuacijo ameriških državljanov in njihovih južnovietnamskih kolaboracionistov. Pred glasovanjem je šef Bele hiše naslovil na poslance pismo, v katerem je skušal dokazati, kako nujni so posegi v prid beguncem.

Več kot 10 tisoč oseb je proslavilo v Peking uzmogo vietnamskega ljudstva, v njegovi osvobodilni vojni. Proslava je bila v ljudski skupščini in se je udeležil odpravnih poslov ZRV v Peking u Tran Binh.

Titove čestitke predsedniku južnovietnamske OF ob veliki zmagi nad imperialisti

zaslužiti ljudstva, ki je trdno odločeno boriti se za svoje neodtujljive pravice. Jugoslavija bo tudi v prihodnje tako kot doslej, sporoča Tito, vse stransko podpirala Južni Vietnam v prizadevanjih za utrditve dosežkov osvobodilnega boja in za odpravo posledic dolgoletne vojne.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je ob veliki zmagi vietnamskega ljudstva čestital predsedniku južnovietnamske revolucionarne vlade Tan Fatu. Izrazil je prepričanje, da so s to zmago in v vzpostavitvi pravičnega mira v Južnem Vietnamu nastali še boljši pogoji za vsestransko sodelovanje med Jugoslavijo in neuvrščenim Južnim Vietnamom.

Šef Bele hiše pride 2. junija v Rim Predsednik Ford obišče Italijo

WASHINGTON, 2. — Glasnik Bele hiše je danes zvečer uradno sporočil, da se bo ameriški predsednik Ford 1. in 2. junija v Salzburgu sestal z egiptovskim predsednikom Sadatom, da bi z njim razpravljali o vprašanih obojestranskih interesih ter da bi pogovori prispevali k nadaljnji okrevitvi odnosov med Egiptom in ZDA. Med svojim potovanjem po Evropi bo Ford obiskal tudi Rim.

Fordovo potovanje se bo začelo 29. maja, ko bo prisel v Bruselj, kjer se bo udeležil zasedanja NATO, nakar bo odpotoval v Madrid. Tretjega junija se bo njegovo potovanje zaključilo z obiskom v Rimu, kjer se bo Ford sestel s predsednikom Leonejem ter mu tako povrnil obisk, ki ga je Leone opravil lani v Washingtonu. Poleg tega se bo šef Bele hiše pogovoril tudi z italijanskim ministrskim predsednikom Morom. Ford se bo tudi sestel s papežem Pavlom VI.

BEOGRAD, 2. — Tudi vsa Jugoslavija je z velikim navdušenjem in iskrenim veseljem pozdravila uspešni zaključek 30-letnega boja vietnamskega naroda za neodvisnost in svobodo. Predsednik Tito je že v sredo povelj brojničast čestitko predsedniku prezidija centralnega komiteja južnovietnamske osvobodilne fronte in predsedniku sveta Modrih Nguyen Hu Thoju. Jugoslovanski predsednik v brzojavki poudarja, da so z zmago južnovietnamskega ljudstva premagane sile reakcije, vojne in zatiranja, hkrati pa je potrjeno, da ni mogoče

OGROMNA MNOŽICA NA SVEČANOSTI OB ODKRITJU SPOMENIKA PADLIM V KRIŽU

Ponosni smo in bomo ostali na delež ki smo ga dali v NOB za našo svobodo

Svečanosti so se udeležili predstavniki izvoljenih teles, borčevskih organizacij iz Jugoslavije in Italije, delegacija občine iz Lumezzana pri Brescii, predstavniki političnih strank, SKGZ in gen. konzulata SFRJ — Slavnostna govora Dušana Košute in sen. Arialda Banfija za ANPI, pozdravi posl. škerka, Bogdana Osolnika za ZBB, predsednika pokrajine Zanettija in Dolharja v imenu župana ter župana iz Lumezzana — Nastop šolskih otrok, zborov »Vesna« in TPPZ ter domače kriške godbe

Prvi maj, mednarodni praznik dela, ne bo imel odslej za Križane le tega, sicer globokega pomena praznika vseh delovnih ljudi, pač pa bo imel tudi intimnejši prizok: to bo odslej tudi dan, ko so na 30. obletnico osvoboditve izpod nacističnega jarma postavili spomenik svojim padlim v boju za svobodo in boljšo prihodnost. Tega dne se bodo spominjali s ponosom in z žalostjo hkrati: s ponosom, ker so svoje padle počastili s tako lepim in mogočnim spomenikom, ki je, kot nekoč narodnoosvobodilni boj, združil vsa v navdušenjem delovnem zagonu; z žalostjo, ker je bilo potrebnih toliko žrtve, toliko krvi in človeških življenj za svobodo in za človeško dostojanstvo. Čas je izlečel najbolj pekočo bolečino, a globoka bolest ostane in kot srh zagomazi po hrbtu ob takih svečanostih tudi najmlajšim, tudi tistim, ki niso doživljali tistih mrkih dni.

Svečan spomenik, iz katerega diha hkrati mogočnost in skromnost, pomeni obenem tudi trdno obvezo Križanov in z njimi vse slovenske narodnostne skupnosti, da ne bodo zatajili idealov in ciljev, za katere je toliko borcev dalo živ-

ljenje. Pomeni trden sklep, da se odločno postavimo po robu vsem mrčnatim silam, ki so trideset let po porazu spet dvignile glavo in bi hotele nam, kot vsem demokracijskim silam v Italiji, kratiti pravico do mirnega življenja in razvoja. Ta duh in ta zavest sta prevečala množico, ki se je večeraj zgnila v Križ, da bi ob tako svečani priložnosti znova izpričala svoj trden in odločen ne fašizem in mračništvu. Ta sklep je tudi izvenel iz besed vseh govornikov.

Svečanost, ki se je za Križane začela že večer prej z akademijo v Ljudskem domu, je potekala v okviru večstopenjske množice, ki se je zgnila v Križ iz vseh krajev Primorske lostran in onstran meje. Med prisotnimi gre omeniti predsednika deželnega sveta Arnalda Pittonija, predsednika pokrajine Micheleja Zanettija, vse župane občin tržaške pokrajine ali njihove zastopnike, zastopnika prefekta dr. Camerlenga, generalnega konzula SFRJ v Trstu Renka, konzula Kovačiča, predstavnika SZDL Slovenije Jožeta Hartmana, člana izvršnega sveta SRS Marjana Lenarčiča, podpredsednika združenja zvez borcev Slovenije Bogdana Osolnika, sekretarja republiškega odbora zveze borcev NOV Slovenije Toneta Turnherja, poslance Albina Škerka in senatorja Paola Semo, predsednika SKGZ Borisa Raceta, antifašistične borce Toneta Ukmarija, Branka Babiča in Leopolda Caharijo, podpredsednika zveze borcev VZPI—ANPI in predsednika mednarodne zveze borcev sen. Arialda Banfija, predstavnike demokratičnih strank, zastopnike zveze borcev s Koprškega in iz Sežane ter delegacijo iz Lumezzana pri Brescii, ki jo je vodil župan Nicola Bugatti. Brescianski gostje so s svojo prisotnostjo počastili spomin kriškega partizanskega komandanta Josipa Verginella, ki je vodil 112. garibalidsko divizijo (Antonio Gramsci) in ki je padel v boju za osvoboditev Lumezzana. Z nabiralno akcijo so zbrali skoro 300 tisoč lir za kriški spomenik. Zjutraj so si ogledali nacionalni spomenik Rižar-tukajšnje Zveze borcev in bivših deportirancev ter seveda odbora za proslavo v Križu. V tragičnem uničevalnem taborišču so brescianski gostje položili vence.

Že precej časa pred začetkom slovesnosti so se na trgu pred spomenikom začeli zbirati ljudje v velikem številu, tako da je bil v kratkem prostorani trgi polni do zadnjega kotička in so si svoji padli, nakar je stopajoči otroci in pevski zbor Vesna na le s težavo utrli pot do spomenika, kjer so bila dekleta v namodnih nošah in častna partizanska straža. Predsednik odbora za postavitev spomenika Ferdinand Bogatec je v uvodni besedi v imenu odbora in vaščanov pozdravil prisotne in se jim zahvalil, da so se tako množično udeležili slovesnosti. Toplo se je zahvalil vsem, ki so na

Polaganje vencev na spomenik padlim v NOV v Križu

zakršen koli način prispevali k uresničitvi dolgoletne želje: postaviti v Križu dostojen spomenik vsem vaščanom, ki so padli v narodnoosvobodilnem boju, v Španiji in v koncentracijskih taboriščih. »Dolgo let«, je nadaljeval Bogatec, »smo zbirali prispevke v vasi, Križani in ne so nam pošiljali denar tudi iz tujine, kjerkoli sedaj živijo. Vaščani smo zbirali domači kamen in ga z ljubeznijo zlagali v spomenik, tovariši Zveze borcev iz Ljubljane so nam poslali ta krásni odličje. Vsem še enkrat prisrčna hvala.«

Šolska mladina odkrije spomenik

Po nastopu člana SSG Livija Bogatca, ki je zavzeto podal faturjevo pozicijo »Enominutni molk«, so prisotni počastili spomin padlih z enominutnim molkom, nakar je prišel toliki pričakovani trenutek: vaški otroci so na vabilo Ferdinanda Bogatca odkrili spomenik. Hkrati so predstavniki vaščanov iz Gro-pade, VZPI—ANPI iz Bazovice, Ljubeškega doma iz Križa, Sloven-ske prosvetne zveze, Slovenske skupnosti, VZPI—ANPI s Kontovela, sekcije KPI iz Zgonika, sekcije KPI iz Saleza, VZPI—ANPI iz Sagrada, ŠD Primorja, VZPI—ANPI iz Devina-

Nabrežine, komunistične mladine iz Križa, SKGZ, Zveze združenj borcev kraške regije, DPD Svobode iz Trbovelj, vrtca, osnovne in srednje šole iz Križa, združenja demokratičnih žena iz Križa, svojece padlih, PD Vesna iz Križa, občine Lumezzana, konzula SFRJ, VZPI—ANPI iz Križa, OZZB Slovenije, VZPI—ANPI iz Zgonika, sekcije KPI s Proseka in Kontovela, VZPI—ANPI iz Padrič, PD Rdeča zvezda iz Saleza, ŠD Vesna iz Križa, VZPI—ANPI z Opčin, sekcije PSI iz Križa, sekcije KPI iz Križa, sekcije KPI iz Gabrova, VZPI—ANPI s Proseka in VZPI—ANPI iz Trsta položili vence pred spomenik padlim. Poseben venec je poslal iz Sovjetske zveze tudi Marij Košuta.

Domači župnik je po kratkem nagovoru blagoslovil spominsko obeležje, nakar so nastopili šolarji osnovne šole »Albert Sirk« in zapeli Gregorčičovo »Pesem domovine«. Nato skupno podali šaljive »Sve-rodni zemlji«. V vmesnih posegi povezovalca, ki je v kratkih in skopih besedah orisal trpljenje Križanov in vsega slovenskega naroda pod fašizmom in med vojno, so otroci ponamili ali z zborovsko recitacijo podali Minatičjevo »Pismo materi iz groba«, pretresljivo Kajuhovo »Pe-

sem matere treh partizanov«, Al-brehtovo »Talcis« in Borovo »Roška balada«. Nastop so zaključili z Vodopivčovo pesmijo na besedilo Si-mona Gregorčiča »Mojo srčno kri skropite«.

Za šolarji je nastopil kriški pevski zbor Vesna, ki je pod vodstvom Frančka Jerjava zapel »Pesem mladine« in »Delavski pozdrav«. Sledil je nastop deklški zbor, nakar se je pozornost vseh za kratek čas odvrnila od spomenika proti govor-niškemu ordu.

ŠKERK: Ob prazniku dela praznik naše osvoboditve

Prvi je stopil pred mikrofonom poslanec Albin Škerk, ki je uvodoma pozdravil vse udeležence v imenu vodstva KPI. »Mislili«, je poudaril Škerk, »da ne bi mogli zbrati primernejšega dne za ta veličastni praznik. Poleg praznika dela je danes točno 30. obletnica osvoboditve Trsta, ko smo s partizanskim orožjem premagali in pregnali nacističnega sovražnika, ki nas je dolgo moril in tlačil. Vstali smo iz suženstva in postali ponosni, herojski narod, in kot takega nas mora priznati ves svet. To so zgodovinski dogodki, ki nam jih nihče ne more in ne sme osporovati.«

Komunistični poslance se je nato spomnil na veliki delež Križa v narodnoosvobodilnem boju in poudaril, da je spomenik postavljen hkrati tudi opomin tistim, ki bi nas hoteli znova potlačiti, da smo Slovenci še vedno budno na straži.

Nato se je Škerk na kratko spomnil Vietnama in poudaril, da v Saigonu plapolajo te dni zastave osvobodilnega gibanja, prav tako svečano, kot so plapolale v naših krajih pred 30 leti ob času zmage nad fašizmom. Osvoboditev Južnega Vietnama in Kambodže je zmaga junškega vietnamskega naroda in hkrati zmaga vseh naprednih sil nad ameriškim imperializmom. Je dokaz, da se krepi in širi delavsko in narodno gibanje, ki odpira pot v so-cializem in neodvisnost vsem narodom na svetu.

OSOLNIK: Vračati se moramo k izkušnjam preteklosti

Za Škerkom je povzel besedo podpredsednik Zveze borcev Slovenije Bogdan Osolnik, ki je poudaril, da se trideset let po padcu fašizma in nacizma človeštvo še ni izučilo dovolj iz tedanjih grozot. Še vedno divjajo vojne in se preizkušajo še strašnejša uničevalna orožja, prav zaradi tega pa je boj za mir in nove

(Nadaljevanje na 6. strani)

Množica se je strnila okrog Tržaškega partizanskega zbora, da bi prisluhnila njegovi borbeni pesmi

OD 15 DO 20 TISOČ LJUDI V PRVOMAJSKEM SPREVODU PO TRSTU

DELAVCI IN MLADINA IZPRIČALI ANTIFAŠIZEM IN ŽELJO PO TAKOJŠNJI SINDIKALNI ZDRUŽITVI

Poudarjeni pomen 30. obletnice osvoboditve Trsta in nerešena vprašanja Slovencev - Govor Vojka Grgiča - Nemir med govorom tajnika UIL Vannija

Mogočna prvomajska manifestacija po tržaških ulicah, v kateri je sodelovalo od 15 do 20 tisoč ljudi, delavcev, žena in mladine, je še enkrat izpričala antifašistično strnjeno tržaškega delavstva, željo po stvarni sindikalni združitvi in enotnosti Slovencev in Italijanov ob tem tako pomembnem datumu za naše mesto — 30. obletnici osvoboditve izpod nacističnega jarma.

Kot je že tradicija, se je sprevod pričel na griču Sv. Jakoba, kjer so se že v prvih jutranjih urah začeli zbirati delavci in mladina, medtem ko je godba «Rinaldi» igrala revolucionarne korakce. Zaplatole so rdeče zastave, dekleta pa so delila rdeče nageljne, simbol prvomajskega praznika. Na čelu sprevoda, poleg državne, tržaške in deželne zastave, skupine rdečih praporov in godbe, so stopali sindikalni voditelji — Saranz, Burlo, Degressi, Marinello, Fabricci — in z njimi voditelji ter izvoljeni predstavniki demokratičnih strank. Med njimi so bili deželni in pokrajinski tajnik KPI Cuffaro in Rossetti, predsednik deželne sveta Pittoni, tajnik PSI Gherisi, Fragiocomo (PRI), tajnik «Slovenske skupnosti» Dolhar, tajnik KD Rinaldi, predsednik SKGZ Boris Race in drugi.

Za njimi so, po skupinah, korakali s transparenti v italijanščini in slovenščini delavci posameznih tovarn. Tokrat je na prvem mestu bil kolektiv tovarne stekla «Vetrobela», ki se že mesece bori proti zaprtju obrata. Za njimi so šli, videlo se je, da so nekoliko priletni, delavci ladjedelnice in arzenala, nato skupina osebja «Grandi motorii», kolektiv podjetja IRET, mehaniki delavci VM, švedenske železarne, pristanišnišniki, gradbeniki, osebje ENEL, postarji. Sledile so skupine kršćanskih delavcev pod modrim transparentom ACLI, gruča članov sindikata stanovanjskih službencev SUNIA, šolniki, močna skupina žena in deklet z dvojezičnim transparentom UDI - ZZI.

Opazovali smo sprevod, ko je krenil po Trgu Vico in se začel spuščati v mesto, ki Stari mitnici. Po prvih skupinah delavcev (ves mirno hodil je trajal skoraj poludrugo uro) je po krajišnem presledku vsa kolona oživela. Otroške roke so nosile znamenito vietnamsko modro-rdečo zastavo, za njimi pa so stopali dijaki in člani mladinske organizacije KPI in PSI. Pred vsemi napis s citatom Hošiminh: «Naj zatulijo vse krivice sveta!». Iz mladih grl so se razlegla gesla tega prvega maja. Predvsem proti fašizmu, kot klic «Zdaj in vedno — odpornost!». «Mir v Evropi in svetu, proti vojaškim blokom» ter slovenski dijaki z napisom: «Proti fašizmu naša narodna in razredna zavest» ter geslo «Živel 1. maj osvoboditve». Nekateri transparenti so v delavski manifestaciji vnesli temo pravičnega boja slovenske manjšine za svoje pravice. Tako je na enem pisalo «30 let svobode, 30 let neizpolnjenih obljub».

S čilsko zastavo so temnih obrazov stopali nekateri begunci iz te južnoameriške države, ki jih je krvava fašistična tiranija poglala v

Pogled na del množice med zborovanjem na Trgu Goldoni

svet in so našli v našem mestu zatočišče. Za njimi so stopali, številnejši, grški antifašistični študentje s svojim napisom «Ne imperializmu, ne fašizmu».

Pristanišnišniki in upokojenci so stopali v sprevodu ob spremljavi kovinskih bobnov, za njimi pa s svojimi transparenti manjše organizacije, kot PDUP, «Lotta continua», anarhisti skupine «Germinati», «borbisti» in drugi.

Iz njihovih vrst je bilo slišati tudi skandiranje gesel proti KD in povezovanju z MSI.

Tak množičen in raznobarven sprevod je šel po Carduccijevi ulici in Ulici Roma do Korza, od tod pa na Goldonijev trg, kjer je bilo napovedano zborovanje.

Ko je čelo kolone prispelo do Goldonijevega trga, se je vsul aplavz: opazili so, da je «rep» sprevoda z rdečimi zastavami še vedno korakal od Stare mitnice vzdolj po Carduccijevi ulici. Sindikalni sprevod je torej zaprl mestni center v obroč.

Počasi se je množica gnetla na Goldonijevem trgu, ki še enkrat dokazuje, da je odločno premajhen za take manifestacije in se mora zaradi tega del publike razpršiti po stranskih ulicah ali oditi. Skrajni čas bi bil, da občina in policijske oblasti dopustijo — pa čeprav samo za prvi maj — zborovanje na glavnem mestnem trgu, na Trgu Unità.

Nenadoma je kolona zastala. Zadrževali so jo mladinci (nekateri so nosili, kot spomin na čase izpred 30 let, titovke na glavi), ki so se nato z dvignjenimi pestmi prešerno poglali v tek in se tako vsuli, med dvema kriloma publike, na zbirni trg. Se enkrat, kot pred petimi in več leti, je tek skandiralo Hošiminhovo ime, simbol boja; in sedaj tudi zmage junaškega vietnamskega ljudstva. Mnogi so se ob tem spominjali, da je ta vzklil spremljal pred leti vsako solidarnostno manifestacijo proti zločinskemu bombardiranju Vietnama.

Na govornikišni oder sredi Goldonijevega trga so stopili s sindikalisti in voditelji demokratičnih strank tudi tržaški župan Spaccini in slo-

(Nadaljevanje na 6. strani)

NA POBUDO SINDIKATOV IN BORČEVSKIH ZDRUŽENJ

Prvomajska slavlja in počastitev padlih v vaseh tržaške okolice

Proslave v Križu, Miljah, Bazovici in na Proseku

Prvi maj, mednarodni praznik dela in obletnice osvoboditve naših krajev, je bil priložnost za vrsto shodov in prazničnih sprevodov tudi po okoliških vaseh.

Na pobudo sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL sta bili takrat prvomajski proslavi v Miljah in v Križu, drugod pa so proslave organizirale sekcije bivših borcev, antifašistični odbori in prosvetna društva.

V Križu je bilo jutraj, ko je godba na pihala obšla vas in zaigrala budnico, že čutili posebno vzdušje, ki je prišlo popoldne do viška s proslavo ob odkritju spomenika padlim.

Veliko število ljudi iz Križa in sosednih krajev je šlo v sprevodu od Ljudskega doma na kraje mučeništva obeh talcev, k plošči Verginelle in staremu spomeniku padlim. Tu so položili vence.

Sindikalno zborovanje je bilo na Križadi, kjer sta spregovorila Oskar Vatovec in Albin Gerli. Še posebne važnosti je bila prisotnost na manifestaciji celotnega delavskega odbora za področje zahodnega Krasa od Opčin do meja tržaške občine. Naloga «konskega odbora» je, v zamisli združevalnega procesa in osveščanja sindikalnega gibanja, zbirati delavce, ki žive na tem ozemlju, z delavci, ki so v tovarnah, za skupno reševanje odprtih vprašanj tega področja in aktivnejše solidarnost med ljudmi. V tem okviru je pomembna, kot sta poudarila go-

vornika, obveza in naloga slovenskih delavcev, da uveljavijo tudi teme boja za pravice slovenske narodne skupnosti.

V Bazovici je bila prvomajska proslava za trikotnik vasi z Gropada in Padričami. Že v prvih jutranjih urah je zadonela po teh vaseh koraknica budnice, ki jo je zaigrala proseška godba, na kar so se domačini zbrali pred spomenikom padlim, kjer je delegacija treh vasi, položila venec. Tu sta spregovorila Mirko Križmančič in Mirjan Zagar. Zapel je pevski zbor «Lipa», medtem ko je Saška Metlika recitala priložnostno pesem. Od tod so v sprevodu odšli na pokopališče, položili venec in počastili spomin 42 padlih. Spregovorila je Nataša Kalc iz Padrič.

Svojo deseto prvomajsko slavlje je priredil v Bazovici tudi Slomskov dom. Začelo se je s slikarskim ex tempore za šolarje, popoldne pa je bil kulturni program s sodelovanjem škedenjskega zbora in orkestra Kondor.

V Miljah se je veliko število delavcev zbralo na glavnem trgu, kamor so prišli v sprevodu. Po pozdravu sindikalista Tremula je v slovenščini spregovoril Kiljan Ferluga, za njim pa pokrajinski tajnik KPI in vinarjev Paolo Cruciatii, ki je omeil obračun treh desetletij demokracije, za katero so delavci žrtvovali svoje življenje v osvobodilnem boju, na trgu zaradi preganjanja in na delovnem mestu zaradi nezadostne družbene zaščite. Poudaril je torej pomen novih oblik sindikalnega združevanja. Zbrane delavce je na koncu pozdravil predstavnik obalnega združenja Zveze sindikatov Slovencev iz Kopra.

Na pobudo krajevnega združenja partizanov VZPI - ANPI je bila tudi na Proseku prvomajska budnica. Na Križadi, kjer se je navezovalo na zbrala množica vaščanov, je domača godba na pihala igrala partizanske korakce. S trga je množica z godbo na čelu nato krenila proti spomeniku padlim v NOB na Proseku, kjer so predstavniki sekcije VZPI s Proseka, sekcije VZPI s Kontovela, sekcija KPI s Proseka, SD «Primorje» in Godbeno društvo Prosek položili venec. S Proseka je sprevod nato krenil k spomeniku padlim na Kontovelu, kjer so venec položili združenja partizanov tako s Kontovela kot s Proseka ter sekcija KPI Prosek - Kontovel. Krajevno prebivalstvo je izrazilo željo, da bi ta uspeha prvomajska budnica postala tudi na Proseku in Kontovelu tradicija.

Risarski ex tempore v Bazovici

Na praznik 1. maja je bil v organizaciji Slomskovega doma v Bazovici risarski ex tempore, katerega se je udeležilo 140 umetnikov. Tehnika je bila prosta, prav tako je bila prosta izbira tematike. Udeleženci so bili porazdeljeni v tri kategorije: «A» (1. in 2. razred osnovnih šol), «B» 3., 4. in 5. razred osnovnih šol in «C» (nižje srednje šole).

V kategoriji «A» so bili najboljši: 1. David Puric (2. raz. — «Gradniko»); 2. Danjel Cej (2. raz. — «Zupancici»); 3. Boris Tavcar (2. raz. — «Zupancici»).

V kategoriji «B» so bili nagrajeni: 1. Mitja Hmeljak (3. raz. — Sv. Jakob); 2. Milos Križmančič (5. raz. — «Kajuh»); 3. Marko Milčević (5. raz. — «Kajuh»).

V kategoriji najstarejših, to je v «C», so se na prva tri mesta uvrstili: 1. Franka Zoch (3. b — «Ciril in Metod»); 2. Renato Metli-

OSMICA

Danes bo v Muckolj št. 81 Maksimijan Parovel po domače «Lojze» odprl osmico v kateri bo točil odlično belo in črno vino.

S TISKOVNE KONFERENCE V SEDEŽU SUNIA

Protest združenja stanovalcev proti demokristjanski diskriminaciji

V upravni svet IACP imenovan človek, ki ne zastopa stanovalcev

Nezaslišana krivica proti enotnemu sindikatu stanovalskih upravilencev SUNIA, ki so jo na zadnji seji pokrajinskega sveta izsilili demokristjani, je bila tema ogorčene protesta voditeljev in članov tega združenja na včerajšnji tiskovni konferenci. Predsednik SUNIA socialdemokrat Piero Tosi ter tajnica, komunistična občinska svetovalka, Jo- le Burlo sta pred novinarji, zastopniki sindikatov in tovarniških svetov, objasnila dolgo pot, ki je privedla do te demokristjanske diskriminacije: združenje stanovalskih upravilencev deluje od leta 1947 in so v njem zastopane vse politične komponente, od liberalcev do komunistov, tako da ima res značaj enotnega sindikata, ki brani interese stanovalcev v zasebnih in v ljudskih zgradbah IACP. Ravno SUNIA je ob podpori sindikatov in strank izsilila zakon, po katerem mora biti v upravnem svetu IACP izvoljen predstavnik stanovalcev. Od leta 1971 je združenje zahtevalo, da pokrajina imenuje tudi v tržaški upravni svet predstavnika, vendar se je Zanettijeva uprava upirala in zavlačevala imenovanje do zadnjega, prav do za-

ključne seje pokrajinskega sveta. Nenadoma se je pojavilo novo združenje — ki niti ni združenje, pač pa gola sigla, za katero se skrivajo, strankarski interesi KD, saj ni opravilo prav nobenega delovanja v korist stanovalcev, katerim je povsem neznan. Kljub temu, da so se sindikati, tovarniški sveti in velika večina stanovalcev izrekli za to, da se v vodstvo IACP imenuje predstavnik združenja SUNIA, je demokristjanska stranka in še zlasti njen tajnik Rinaldi, izsilila imenovanje svojega človeka.

SUNIA je že pred časom stopila do zastopnikov vseh ustavnih strank, razen KD, in vsi so zagotovili, kot je bilo tudi logično, da bodo glasovali za zastopnika edine organizacije, ki res deluje na tem področju. Žal pa so pri glasovanju samo svetovalki KPI, PSI in PLI glasovali za zastopnika SUNIA, republikanci in socialdemokrati pa so glasovali za demokristjani v smislu zakulisnih dogovorov.

Med tiskovno konferenco so tudi poudarili, da bodo sprožili vprašanje pred osrednjo deželno nadzorniko komisijo, saj je proti vsem pravilom, da imenujejo v upravni svet IACP človeka, ki ne zastopa nikogar. Pri tem jih bodo podprle sindikalne organizacije, tovarniški sveti ter velika večina stanovalcev. Dole se je javno opredelil za tezo SUNIA tajnik KPI Rossetti, ki je tudi na tiskovni konferenci poudaril, da tako dogajanje še enkrat dokazuje, kako večinska stranka, mimo vseh pravil demokracije, oziroma z izkoriščanjem teh pravil, stremi ne po izboljšanju in uveljavljanju pravic delovnih ljudi, pa pa po uveljavljanju svojih ljudi, katerim deli funkcije in mesta, ne glede na njihovo pristojnost.

Jaki - Jože Horvat drevi v Kraski galeriji

Drevi ob 20. uri bo v Kraski galeriji v Velikem Repnu otvoritev razstave svetovno znanega slikarja Jožeta Horvata - Jakija. Jaki ne razstavlja prvič v Trstu, saj smo njegova dela že videli pred štirimi leti v galeriji «La Lanterna», vendar bo letošnja razstava za vse ljubitelje slikarske umetnosti nekaj posebnega.

Jaki, ki se je rodil pred 45 leti v Murski Soboti, živi sedaj v Nazarijih v Savinjski dolini, kjer ima svojo studio in tudi svojo galerijo. Ni znan samo kot slikar, temveč tudi kot popotnik, ki je obredel že ves svet. Razstavljal je na vseh kontinentih in povsod dosegal odlična priznanja.

Našemu delovnemu tovarišu Brunu Jankoviču je žena Zora povila črkerko. Srečnima staršema čestitajo uslužbenci ZTT.

ki jo prireja pokrajinsko vodstvo VZPI - ANPI

Ob 10.30 — manifestacija na Goldonijevem trgu z govori in nastopom Tržaškega partizanskega pevskega zbora.
Ob 16. uri — partizansko srečanje na Proseku s kulturnim sporedom.

OBVESTILO

pokrajinskega vodstva VZPI - ANPI, Slovenske prosvetne zveze in Združenja slovenskih športnih društev v Italiji VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM.

V okviru priprav na proslavo 30.letnice osvoboditve Trsta izpod nacističnega, ki bo v nedeljo, 11. maja, bodo v ponedeljek in torek, 5. in 6. maja sledile posvetovalni sestanki:

PONEDELJEK, 5. MAJA, OB 20.30 V DVORANI «ALBERT SIRK» V KRIŽU ZA NASLEDNJA DRUŠTVA: p.d. «Vesna» in s.d. «Vesna» iz Križa, p.d. «Jogo Gruden» in s.d. «Sokol» iz Nabrežine, m.k. «Vigredo» iz Šempolaja, p.d. «Rdeča zvezda» in s.k. «Kras», združenja staršev ter druge krajevene organizacije.

TOREK, 6. MAJA, OB 20. URI V DVORANI PROSVETNEGA DOMA NA OPČINAH ZA NASLEDNJA DRUŠTVA: s.p.d. «Tabor» in s.d. «Polet» iz Opčin, s.d. «Kraški dom» iz Repna, p.d. in s.d. «Primorje» iz Trebč, p.d. «Slovan» iz Padrič in s.d. «Gaja» iz Padrič - Grograde, p.d. «Lipa» in s.d. «Zarja» iz Bazovice, združenja staršev ter druge krajevene organizacije.

TOREK, 6. MAJA, OB 21. URI V PROSTORIH SRENSKE HIŠE V BOLJUNCU ZA NASLEDNJA DRUŠTVA: p.d. «Fr. Prešeren» iz Boljunca, p.d. «V. Vodnik» iz Doline, p.d. «Slovenec» iz Boršta, p.d. «Slavec» iz Ricmanj, p.d. «Fr. Venturini» od Domja, društvo iz Muckolj in društvo «Kolarici» od Korošcev, s.d. «Breg», združenja staršev in druge krajevene organizacije.

OBČINA ZGONIK prireja PROSLAVO 30. OBLETNICE OSVOBODITVE

PROGRAM:
SOBOTA, 3. maja: ob 19.00 v osnovni šoli v Zgoniku — šolska prireditve ob priliki 30. obletnice osvoboditve — razstava slik padlih občanov — predvajanje filmov Aljose Željaka na tematično NOB — kresovi
NEDELJA, 4. maja: ob 7.30 — budnica godbe na pihala s Proseka po vseh vaseh občine — nastop častne straže pri vseh spomenikih v občini — obhod štafet mimo spomenikov k občinskemu spomeniku — ob 10.30 — obhod štafet mimo spomenikov — ob 11.00 — osrednja proslava pri občinskem spomeniku v Zgoniku — nastop godbe, solobovskih otrok in pevskih zborov — govor poslanca Albina Skrka — ob 16.00 — koncert godbe na pihala s Proseka — ob 17.00 — kulturni program — ob 19.30 do 24.00 — prosta zabava z ansamblom Lojzeta Furlana
Delovali bodo dobro založeni kioski.
Popoldanski program prireja Zveza bivših borcev — ANPI iz občine Zgonik. VABLJENI!

Gledališča

POLITEAMA ROSSETTI
Danes, 3. in jutri, 4. maja, ob 16. in 21. uri koncert ansambla «Le Orme». Popust za abonente. Rezervacije in pojasnila pri Osrednji blagajni (tel. 36372 - 36547).

V torek, 6. maja, koncert ansambla «Soft Machines». Popust za abonente. Rezervacije in pojasnila pri Osrednji blagajni (tel. št. 36372 in št. 36547).

VERDI
Pevka R. Kabaivanska, ki jo bo pri klavirju spremljal K. Gatev, bo začela letošnje spomladansko simfonično sezono v gledališki Verdij. Bolgarska umetnica bo nastopila s istim sporedom kakor na milanski Scali. Recital bo v ponedeljek, 5. maja, ob 21. uri.

MLADINSKI KROŽEK TRST
Ulica Ginnastica 72

vabi na
3. LETNI REDNI OBČNI ZBOR

ki bo 10. maja v prostorih mladinskega krožka ob 19. uri v prvem sklicanju oz. ob 20. uri v drugem sklicanju.

Razna obvestila

Zveza borcev - Boljuncer obvešča izletnike za Beograd, da bo odhod iz Boljunca 8. maja, ob 5.30. Prosimo, da vzarnejo izletniki s seboj vse dokumente.

Razstave

V umetnostni galeriji «Mignon» razstavlja akademski slikar EMILIO PRI-MOSSO svoje najnovejša dela. Gre za 24 slik (paezaji, tihotizija in portrete); razstava bo odprta do 10. maja.

Sekcija KPI, Zveza partizanov in Prosvetno društvo Lonjer Katinara izrekajo svojemu članu Oskaru Kjudru prisrčne čestitke ob sprejemu odličja Osvobodilne fronte.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 3. maja
ALEKSANDER
Sonce vzhide ob 4.50 in zatone ob 19.13. Dolžina dneva 14.23. — Luna vzhide ob 1.02, zatone ob 11.35.
Jutri, NEDELJA, 4. maja
FLORIJAN

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 20.1 stopinje, najnižja 13.8, ob 19. uri 18.6 stopinje, zračni tlak 1018.9 mb stanovitven, veter 6 km na uro jugovzhodnik, vlaga 51-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 14.1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
Dne 1. in 2. maja 1975 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 23 oseb.

UMRLI SO: 81-letni Vladimir Glaser, 72-letni Oscar Lacci, 58-letni Alfredo Tedesco, 92-letna Anita Miracchi vd. Tamani, 65-letni Aldo Marignoni, 80-letna Berta Müller roj. Ballarin, 55-letna Lucia Sedmak por. Masetti, 75-letna Caterina Giupavez vd. Mauro, 52-letni Bruno Denitto, 61-letni Bruno Pribac, 62-letna Clara Devetta, 81-letna Maria Dudine por. Degressi, 69-letna Carmela Vattovani por. Giacomol, 50-letni Mario Gollinelli, 69-letna Enrichetta Del Casco por. Arban, 87-letna Giuseppina Zonetti, 57-letni Armido Milos, 65-letni Sergio Ranzatto, 89-letna Elisa Carbonic vd. Sablian, 75-letna Carla Moratto, 84-letni Giovanni Vivoda, 26-letni Mauro Aguzzi in 78-letna Rosina Grijo por. Pellasciar.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)
Godina - Patuna, Campo S. Giacomo 1; Grigolon, Alia Minerva, Trg Giotti 1; Ai due Mori, Trg Unità 4.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
Rossetti - Emilio, Ul. Combi 19; Al Samaritano, Trg Ospedale 8; Tamaro - Neri, Ul. Dante 7.

LEKARNE V OKOLICI
Boljuncer (tel. 228-124), Bazovica (tel. 226-165), Opčine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje (Zgonik) (tel. 225-596), Nabrežina (tel. 200-121), Sešljan (tel. 209-197), Zavljje (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Prvo izredno gostovanje v Kulturnem domu v Trstu Makedonskega narodnega gledališča iz Skopja

Z. ČINGO - B. STAVREVA
«ZID, VODA»
Scena: Branko Kostovski
Režija: Branko Stavrev
V sredo, 7. maja, ob 20.30

IZAK BABEL
«SONČNI ZAHOD»
Prevod: Simon Drakul
Scena: Branko Kostovski
Kostumi: Rada Petrova-Malkic
Režija: Branko Stavrev
V četrtek, 8. maja, ob 16. uri

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

DARIO FO
MARKOLFA
Farsa s prologom (prvič v slovenščini)

V nedeljo, 4. maja, ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah.

Kino

La Capella Underground 19.00—21.30
«Granada mia». Režiser Roman Karmen, Sovjetska zveza.

Ariston 15.30 «Continente di ghiaccio». Barvni dokumentarec.

Grattacielo 16.00 «Il fidanzamento». Barvni film. Igrata Lando Buzzanca in Martine Brochard. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Excelsior 15.30 «Prima pagina». Barvni zabavni film, v katerem igraata Gary Lemmon in Walter Matthau.

Nazionale 16.00 «Bianchi cavalli d'a-gosto». Barvni film.

Finice 15.30 «Il poliziotto della brigata criminale». Barvni film, v katerem igra Jean Paul Belmondo.

Eden 16.00 «Il sospetto di Francesco Maselli». Barvni film. Igra G. M. Volontè.

Ritz 15.00 «Fantozzi». Barvni film je režiral Luciano Salce, v njem igra Paolo Villaggio.

Aurora 15.30 «Professione reporter». Barvni film. Igra M. Schneider, zadnji film Maria Antonionija.

Capitol 16.30 «A mezzanotte va la ronda del piacere». Barvni film. Igrata Giancarlo Giannini in Monica Vitti.

Cristallo 16.00 «L'inferno di cristallo». Barvni film. Igrajo Paul Newman, Steve McQueen in Faye Dunaway.

Impero 16.30 «L'assassino sull'Orient express». Barvni film. Igra Sean Connery.

Filodrammatico 16.30 «Fare l'amore è il mio vivo preferito». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 15.30 «Zorro». Barvni film, v katerem igraata Alain Delon in Ottavia Piccolo.

Ideale 16.00 «Contratto marsigliense». Barvni film. Igrata Michael Kane in Antony Quinn.

Vittorio Veneto 16.45 «Il domestico». Barvni film. Igra Lando Buzzanca. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Abbazia 16.00 «Il viaggio». Zadnje delo V. De Sica. Igrata S. Loren in R. Burton. Barvni film.

Astra 16.30 «La collera del vento». Barvni film. Igra Terence Hill.

Radio 16.00 «Dopo l'urlo un uragano di violenza». Barvni film.

Mignon 16.00—22.00 «Jesus Christ superstar». Barvni film.

MLadinski oder PD Tabor - Opčine priredi DANES, 3. maja ob 20.30 v prosvetnem domu v Trebčah in JUTRI, 4. maja ob 17. v Mariniem domu pri Sv. Ivanu komedijo Jake Štoka

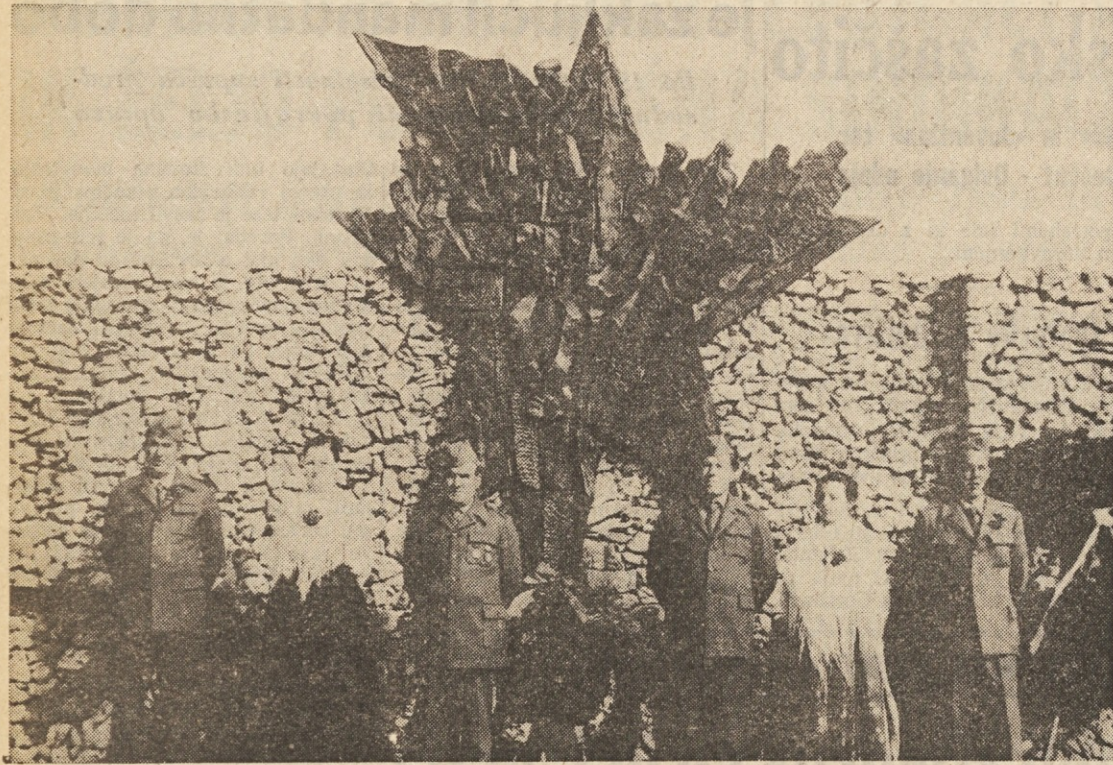
«LAZI ZDRAVNIKA»
Režija Marko Sosič.

Pogreb
Ade vd. Kuret

bo danes, 3. maja, ob 17. uri iz hiše zalosti v cerkev v Ricmanjih. Trst, 3. maja 1975

(Pogrebno podjetje Zimolo)

Z nedeljskega odkritja spomenika NOB v Križu

Bivši partizani in narodne noše na straži pred spomenikom

Materi in očeti v narodnoosvobodilnem boju padlih Križanov

Moški zbor PD «Vesna» pod vodstvom F. Žerjela poje pred spomenikom

Množica poslušalcev izvajanje Tržaškega partizanskega pevskega zbora

S kulturne prireditve na predvečer odkritja v Ljudskem domu

LATINSKA AMERIKA V BOJU PROTI NEOKOLONIALIZMU

«Predsoba» ZDA prerašča okvire hladne vojne

Velik odstotek prebivalstva še živi v skoraj suženjskih razmerah - Pritisk kapitala ZDA v tesni povezavi s konservativnimi silami pozameznih držav

BUENOS AIRES — april. — Več stoletij je bila Latinska Amerika na «robu sveta». V skladu z washingtonskim geslom «Amerika Amerikancem» je ta celina postala osamljena, ločena od ostalega sveta z atlantskim in Tihim oceanom ter tesno povezana s severnim velikanom ZDA. V teh mrežah se je Latinska Amerika prebivala naprej v večernem siromaštvu.

Podatki dokazujejo, da tuji posejajo v Južni Ameriki: 1. 90 odst. tehnološkega znanja; 2. 80 odst. bančne moči; 3. 70 odst. bagastva surovin; 4. 60 odst. industrijske moči.

To so stopnice, ki peljejo južne Amerikance v revščino. Moč in oblast tujecev, posebno severnih Američanov, jim je pustila nebrizen pečat v vsakdanji stvarnosti.

Zato so izrazi nezadovoljstva in upora napisani po zidovih poslopij v Bogoti, Buenos Airesu, La Paz in Santiagu, ali Caracasu. «Del z lakoto» — piše v Bogoti. «Prihajajo Latinskoameriški vojskovi» — je napisano v Buenos Airesu, ali pa «Smrt diktatur in fašizma» v Santiagu. Lehkó rečemo, da je nacionalna prebuditev zavzela v resnici vse to nemirno pordčje. Pa saj se drugače ne bi moglo zgoditi, saj je ni dežele na svetu, kjer bi človeško trpljenje bilo večje kot tu.

Na latinski celini Amerike je ne-pismenega 65 odst. prebivalstva. Na raznih boleha okoli 60. odst. ljudi. Zaradi lakote in bolezní u-mira 50 odst. otrok, ki niso dosegli niti petega leta življenja. Neza-poslenih je okoli 40 milijonov ljudi, 8 milijonov prebivalcev te celine je na pol poti od klasičnega suženjstva, kar je poudarjeno tudi v nekem dokumentu OZN.

Težave in revščina istočasno pov-zročala stitavke, nemire in gverilske upore. V tem vročem podnebnju se prebujajo gibanje za resnično nacio-nalno osvoboditev, ki naj bi bila predvsem gospodarska. Tudi la-tinskoameriški državni govorniki v drugi in dokončni neodvisnosti. Prva neodvisnot je bila tista, ki je bila uresničena za časa Bolivarija pred 150 leti.

Nepristranski obiskovalec teh de-žel se srečuje vsak dan s krčevitimi napori in bojem južnih Amerikancev za resnično neodvisnost, kar pa pomeni, dokončno obračunavanje z neokolonializmom.

V Afriki in v Aziji so z neokolo-nializmom že obračunali, toda zad-nji boj se bo odigral prav v La-tinski Ameriki. Ta boj pa ne bo potekal mirno, saj so ZDA prav ne tej celini zgradile najmočnejšo trdnjavo neokolonializma. Washing-ton smatra Latinsko Ameriko za nekako predsobo ZDA. Ko so Ca-strovi uporniki zmagovalno zaklju-čili svoj boj, je Eisenhower ukazal, naj se prekinejo odnosi z rdečim otokom ter je ihtovo vzkliknil: «Ne

moremo dopustiti upora v svoji lastni predsobi».

Praz zaradi tega je latinskoameri-ški boj za končno neodvisnost iz-redne pomembnosti za vse, ne samo za ta del sveta. Likvidacija revšči-ne in odvisnosti pomeni istočasno tudi ožjenje manevrskega prostora velikih sil, medtem ko se latinski Američani vedno bolj vključujejo s skupne napore demokratičnih in po-zitivnih sil človeštva v boju proti zatiranju.

Kot smo že poudarili, je na dnev-nem redu v Južni Ameriki geslo: «Brez gospodarske svobode ne more obstajati niti politična». Pospeševa-nje gospodarske ga z razvoja je prva naloga.

Obračun z gospodarsko zaostalo-stjo ni odprl samo fronte z zua-njim kolonializmom, temveč z do-mašo oligarhijo, ki je dober za-veznik zunanjih gospodarjev. Demo-kratizacija in razvoj Latinske Ame-rike nepredeluje po poljevo, ker je sovražnik zelo žilav. O tem naj-bolje pričata strmoljavljenje in u-mor predsednika Allendeja v ruše-vinah predsedniške palače v San-tiagu. Oligarhija črpi oblast v svojih rokah, a maloštevilne družine «ba-ronov» kave, kositra, mesa ali vol-ne, so več stoletij odločale o usdo-di številnih narodov. V njihovih ro-kah je 70 odst. obdelovalne zemlje. Nekateri veleposelniki razpolagajo z zemljišči, ki so velika kot Belgija.

Zaradi te stvarnosti se dogajanja na tej celini odvijajo v neneh-nem vjuganju. Demokratične vlade so pod hudim pritiskom konservativ-nih sil, ki so se utrdile na jugu celine. Prav režimne sile so danes svarnost v Čilu, Urugvaju, Parag-vaju, Boliviji in Braziliji. Desničar-ske sile pa z rastočo silo trkajo na vrata Case Rosade v Buenos Ai-resu. Osnovni cilj desničarskih sil je preprečiti revolucionarno pre-obrazo Latinske Amerike, toda moč te kontrorevolucionarne sile se ne sme podcenjevati. Puč v Čilu, militarizacija Urugvaja ter strmo-glavljenje Torresa v Boliviji so otopljiva dejstva, ki pričajo, da so konservativne sile še vedno zelo žilave in močne, posebno kadar gredo naprej z roko pod pazduho s severnoameriškim kapitalom.

Kljub vsem tem težavam, pa se revolucionarno gibanje razvija na-prej. Čeprav je bila strmoljavljena demokracija v Čilu, Urugvaju, Bo-liviji in Paragvaju, pa smo danes priče izrednim demokratičnim na-porom v Venezueli, Peruju, Panami in Mehiki. Prav zato označujejo da-našnja latinskoameriška stvarnost revolucionarne težnje in s tem tudi nestapinost. Medtem ko se revolu-cionarne težnje porajajo iz nujnosti izvajanja strukturnih reform družbe,

(Nadaljevanje na 6. strani)

USPEŠEN ZAKLJUČEK NAPOROV ZA RAZVOJ GOLFA

Blejsko igrišče na ravni evropskih

Pomemben člen razvoja turistične dejavnosti

LJUBLJANA — Najvažnejša jugo-slovska turistična agencija Kom-pas nenehno razvija svojo dejavnost na področju turističnih storitev. V zadnjih časih je uvedla tudi «turi-stični paket golf» v sodelovanju z iniciativnim sindikatom na Bledu.

Gre za novo pobudo, ki je pove-zana z igriščem za golf na Bledu in ki je oddaljeno od tega kraja samo dva kilometra. Z avtomobi-lem se lahko pride tja iz Kranjs-ke gore, ali pa od italijanske o-ziroma avstrijske meje v dobri pol-uri. Letališče Brnik je tudi zelo blizu.

Golf je zelo priljubljen v števil-nih evropskih deželah ter danes predstavlja eno od največjih špor-tnih atrakcij. Danes obstaja v Ev-ropi okoli 450 igrišč za golf. Po-samezne države jih premorejo v naslednjem številu: Avstrija 16, Bel-gija 11, Českoslovaška 2, Danska 13, Finska 3, Francija 62, ZRN 66, An-glija 68, Grčija 3, Italija 45, Luk-semburg 1, Monakovo 1, Nizozem-ska 17, Norveška 4, Portugalska 12, Španija 31, Švica 30 in Švedska 52.

O igrišču za golf se je začelo go-voriti na Bledu že pred zadnjo voj-no, toda do njegovega odprtja je prišlo razmeroma pozno. Dejansko pa je igrišče že v popolnem raz-mahu. Že številni člani raznih di-plomatskih poslanstev v Jugoslavijo so prihajali redno na Bled že pred zadnjo vojno. Vojni dogodki so pre-kinili ta razvoj. Takoj po vojni so se lotili dela za obnovo zemlji-šča. Pobudo je dala Turistična zve-za Slovenije pod vodstvom dr. Dou-gana. Dela so se potem nadalje-vala na pobudo iniciativnega sin-dikata z Bleda, ki je zbral vso po-trebno dokumentacijo za obnovo i-gralnega zemljišča.

Bled je obiskal tudi znani švica-rski arhitekt Donald Herradin, ki je znan strokovnjak za načrtovanje i-grišč za golf. Ta je poskrbel, da izdelavo igrišča po najnovejših pre-pisih.

V razdobju od leta 1971 do 1974 je bilo zemljišče popolnoma obnov-ljeno v dolžini 13 kilometrov. Osta-lo je samo še vprašanje izgradnje klubskih prostorov, ker starejša zgradba ni več odgovarjala potre-bam. Že v svojem prvem letu de-la se izkoristili igrišče z več kot 500 dnevi igre. Največ gostov je prišlo iz inozemstva, ki so le slu-čajno zvedeli za njegov obstoj, saj se sicer nihče ni prej zanimal za obveščanje javnosti o njem.

Do sedaj so se gostje večinoma izrazili zelo laskavo o tem novem igrišču. Prevladuje splošno mnenje, da je dobro urejeno, da je njegova lokacija zelo ugodna in da obstaja-jo vse možnosti, da se bo še nade-lje uspešno razvijalo.

V prihodnjem letu pričakujejo že razna srečanja med klubi, posebno

tistimi ki prihajajo iz Avstrije in Italije, medtem ko bo osrednja ma-nifestacija za «blejski pokal» s so-deloovanjem igralcev številnih klub-ov iz Avstrije, Italije, Švice ter Zvezne republike Nemčije. Pričaku-jejo, da bodo številni igralci obiskali Bled in njegovo igrišče za golf spril-či ugodnega zemljepisnega položaja.

Na kraju naj še omenimo, da se igrišče nahaja blizu Bleda na veli-ki terasi, ki je nad Savo v višini 504 do 520 metrov. Od tu je krasen pogled na Julijske Alpe in na Ka-ravanke. Naj omenimo še nekaj cen: enodnevno igranje 100 din, e-notedensko igranje 500 din, dva te-dna 900 din, enomesečno pa 1.500 din.

(Nadaljevanje na 6. strani)

V OGNJENEM VRTINCU

Risbe Vladimir Herceg

Besedilo Ciril Galč

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne za-mudite nobene priložnosti, da raz-širite krog svojih poklicnih po-znanstev. Srečne ure z drago osebo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Prepri, do katerega bo prišlo z vašimi nasprotniki, vam bo posredno ko-ristil. Rešili boste neko srčno zadevo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Brali boste prve sadove v zvezi z nekim delom, ki vam je povzro-čilo dokazne skrbi. V družini več potrpljenja.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Dosegli boste lepo moralno nad nekim svojim tekmečem. Izkoristite pri-

ložnost za poravnanje sporad družini.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vaš družabnik bo menjal neko svoje stališče v zvezi z nekim poslom, zato boste morali ukrepati sami. Ljubosumnost.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Vse finančne pobude v teku dne-va bodo izredno koristne. Nesklad-nost idej med vami in ljubljeno osebo.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne tvegajte, da bi se zoperstav-ljali oseb, ki je mnogo močnejša od vas. Posvetite večer zabavi.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Predlogi, ki jih boste prejeli v

teku jutra, niso vredni vaše po-zornosti. Prijetno razpoloženje v družini.

STRELC (od 23.11. do 20.12.) Pazite na obljube, ki njih dajete, da bi se otresli neke nevesčnosti. Ogibajte se spora s prijatelji.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Skušajte jutraj urediti vse svoje osebne dokumente. Ne ubadajte se z rečmi, ki se vas ne tičejo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Če boste pokazali dovolj razumeva-nja, boste deležni velikega spo-štovanja v poslovnih stikih. Pre-več se trmasti.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) S svojo dejavnostjo in nesebičnostjo si bo-šte ustvarili dobre pogoje za bo-dočnost. Veselo nepredvideno sre-čanje.

RADIO VELE-IZIJA

SOBOTA, 3. MAJA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL	
10.30	- 11.30 Šola
12.30	Poljudna znanost: NOSEČNOST
12.30	Cetrto nadaljevanje
12.55	Komični filmi: Nore glave
13.30	DNEVNIK
14.00	- 14.45 Odprta šola
14.00	Tedenska oddaja o vzgojnih problemih
16.00	- 17.00 Šola
17.00	DNEVNIK
17.00	DNEVNIK
17.15	Izžrebanje loterije
17.15	Program za najmlajše
17.40	PROGRAM ZA MLADINO
17.40	«Il Dordorland»
18.30	Poljudna znanost: MONOGRAFIJE
18.30	Cetrto in zadnje nadaljevanje
18.55	Seдем dni v parlamentu
19.20	Nabožna oddaja
19.20	Kronike dela in ekonomije in Vremenska napoved
20.00	DNEVNIK
20.40	Glasbena oddaja: «PUNTO E BASTA»
20.40	Oddajo vodi Gino Bramieri s sodelovanjem francoske pevke Sylvie Vartan, ki nastopa ne samo kot pevk, ampak tudi kot plesalka. Seveda, kot v vsaki od teh oddaj, nastopajo kot gostje razni znani pevci ali gledališki umetniki
21.50	A — Ž: Dogodek, kako in zakaj?
21.50	Oddajo pripravlja Luigi Locatelli
22.45	DNEVNIK in Vremenska napoved
DRUGI KANAL	
15.00	RIM: Konjske dirke
15.00	Mednarodno tekmovanje
19.00	DRIBBLING
19.00	Tedenske športne novosti. Oddajo vodita M. Barenčson in P. Valenti
20.00	Profili italijanskih povojnih skladateljev
20.00	VALENTINO BUCCHI
20.00	Valentino Bucci ne pripada nobenemu popolnoma določenemu toku, kar mu povzroča nekaj težav, toda tudi nekatere prednosti. Pred javnostjo nastopa s svojim močnim realizmom, idealizmom in tudi humorizmom. Roman Vlad je s svojim ostrim kritičnim občutkom dejal, da Bucchijeva dela pričajo na ta ali na drugi način zahteve po svobodi. Svoboda v dvonem smislu besede: etična premisa in konec človeške izkušnje, ki se izraža v svoji tvornosti ter v svobodi preko vsakršnega konformizma
20.30	DNEVNIK
21.00	Kdo, kje, kdaj?
21.00	ARNOLD SCHOENBERG
21.00	V nocojšnjem, drugem nadaljevanju, oddaje, govor o življenju, umetnosti in liku avstrijskega glasbenika Arnolda Schoenberga. Na programu bo tudi nekaj njegovih najbolj znanih del, ki jih bodo izvajali pianist Pierre Boulez, David Atherton, Michel Beroff in končno še zbor John Alldis
22.00	Zgodbe v neki sobi: MAGNETOFON
22.00	V režiji Giannija Amica, kjer nastopa samo Macha Meril, se predstavlja javnosti drugi original nadaljevanke «Storie in una stanza», to je Magnetofon Pata Flowerja. Protagonista sta samo dva, moški, katerega glas se samo sliši iz magnetofona, ter ženska, ki jo vidimo, toda, ki nikoli ne spregovori. Gre za pripoved mlade tipkarice, ki trilitr-t vsak teden gre v hišo nekega pisatelja, kjer posnema po magnetofonu, kar je pisatelj prepisal. Pisatelj pa je zaljubljen v njo ter pri prepisovanju nekega dogodka, ki je na las podoben njunima odnosoma, pride do neverjetnega razpleta
JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA	
9.30,	10.35, 11.50 TV V SOLI
9.30,	Seminar, Praznični dan, Proslava 1. maja, Maj prihaja, Kaj-kavske narodne popevke, Književnost BiH
15.20	625 (ponovitve)
15.55	Nogomet: BEOGRAD — SLOBODA (prenos iz Beograda)
17.50	Obzornik
18.10	Učitelj dnevnika — italijanska serija
19.15	Rizanka
19.30	DNEVNIK
19.30	Tedenski zunanje-politični komentar
20.00	Gledališče v hiši
20.30	Moda za vas — poučna oddaja
20.45	MAMLA — film
20.45	Francoški barvni film, ki ga je režiral Pierre Granier - Deferre, v glavnih vlogah igrajo Jean Gabin, Eleonore Hirt in Christian Barbier.
22.05	Propagandna oddaja
22.10	DNEVNIK
22.25	Košarka: JUGOSLAVIJA — BOLGARIJA
KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA	
18.30	NOGOMET
18.30	Finale angleškega nogometnega turnirja — posnetek
20.15	DNEVNIK
20.30	Vremenski stroj — dokumentarna oddaja, II. del
21.30	CESARJEVI MORILCI
21.30	Film iz serije Vidocq
22.30	Košarka: JUGOSLAVIJA — BOLGARIJA (posnetek iz Sarajeva)
TRST A	
7.15,	8.15, 13.15, 14.15, 20.15
7.15,	Poročila: 7.05 Jutranja glasba;
11.30	Poslušajmo spet; 15.45 Av-toradio; 17.00 Za mlade pislušal-ce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.50 Glasbeni col-lage; 19.10 Liki iz naše prete-klosti; 19.20 Orkester proti or-kestru; 19.35 Pevska revija; 20.00 Sport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 «Alamut» - radijska drama; 22.50 «5 minut s P. Mauratiom».
KOPER	
6.30,	7.30, 12.30, 14.30, 16.00,
17.30,	20.30 Poročila; 6.15 Jutra-nja glasba; 7.40 Glasbena oddaja;
8.30	Poje Cico; 9.30 Poslušajmo jih skupaj; 10.00 Z nami je...;
10.45	Glasba in nasveti; 11.30 Or-kester Casadei; 12.00 Glasba po željah; 14.00 En glas, ena prete-klost; 15.00 Plesna glasba z or-kestrom «La Vera Romagna»;
15.15	Plošče; 15.30 Jugoslovanski pevci; 16.40 Zabavna glasba; 16.45 Za prijeten konec tedna; 17.15 Pri-morska in njeni ljudje; 18.00 Vro-čih 100 kilovatov; 18.30 Zapojmo in zaigramo; 19.00 Prenos RL; 19.30 Glasbeni weekend; 22.00 Ple-sna glasba.
NACIONALNI PROGAM	
7.00,	8.00, 13.00, 15.00, 19.00
7.00,	Poročila; 8.30 Jutranja glasba;
8.30	Popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.10 Nemo-goči intervjuji; 12.10 Glasbena oddaja z G. Meccio; 13.20 Prezku-sajo se dilemati; 14.05 Drugi zvok;
14.50	Kulturno-znanstvena oddaja;
15.10	Oddaja za bolnike; 15.40 Veliki variete; 18.00 Glasbeno go-vorni program; 19.30 Plošče; 20.00 Melodrama; 22.20 Orkester Ray Coniff.
II. PROGRAM	
7.30,	8.30, 13.30, 15.30, 19.30
7.30,	Poročila; 7.40 Pevci lahke glas-be; 8.40 Pesmi za vsakogar;
9.35	Strnjena komedija; 10.05 Plošča za poletje; 10.35 Glasbena od-daja z vinom Bramierijem; 11.50 Zbori iz vsakega sveta; 12.50 Pol-stoletja italijanskega radija; 13.50 Kako in zakaj; 14.00 Plošče;
15.00	Francoške popevke; 15.40 Glasbeni instrumenti; 16.35 Gledališke novosti; 17.30 Posebna reportaža; 17.45 «Kitsch» - pro-gram z L. Salejem; 19.55 Naj-novejše plošče; 21.30 Popoff; 22.50 Glasba v večeru.
SLOVENIJA	
7.00,	8.00, 11.00, 13.00, 14.00,
17.00,	19.00, 22.00 Poročila; 6.50 Beseda na današnji dan; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 10.15 Sedem dni na ra-diju; 11.15 Z nami doma in na po-diu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob bistrem potoku; 13.15 Zaba-vna glasba; 14.10 S pesmijo in be-sedo po Jugoslaviji; 15.00 Do-godki in odmevi; 16.45 Iz albuma lahke glasbe; 17.20 Gremo v kino; 18.05 S knjižnega trga; 19.30 Zabavna glasba; 20.00 Radijski ra-dar; 21.30 Oddaja za naše izse-ljence; 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NA PREDVEČER PRAZNIKA 1. MAJA V BARKOVLJAH

*Lepa spominska svečanost
pred spomenikom padlim*

Stanko Pertot obudil spomin na osvoboditev v koncentracijskem taborišču Buchenwald

sklep nastopil moški pevski zbor »Vesna«, ki je pod vodstvom Francja Žerjavanja zapel »Domovini«, »Bo len mi leži«, »Pesem XIV. divizije«, »Konjuh planinom.« »Na juriš in« »Delavski pozdrav«. Občinstvo je zlasti burno zaploskalo izvedbi pesmi »Konjuh planinom«, ki jo je kot solist zadel Lado Sirk, nad pol stoletja član kriških pevskih zborov in eden od ustanoviteljev prvega pevskega zbora »Vesna«.

Poslanci Belci (KD) se je že dni sestel s potrditvami na ministrstvu za promet. Sinesimo, da bi pregledala načrt za ureditev novih železniskih naprav v okviru prvega nakazila (2.400 milijard) po novem desetletnem obnovenem načrtu za državne železnice. Po ustreznem sklepu upravnega sveta železnice naj podjetja bodo izdali vsoto 627,8 milijona lir za razširitev in opremo prosekne postaje. Načrt predvideva izgradnjo nove pokrite rampe za izkrcanje živine, polaganje novih tirov in ureditev elektronske in druge opreme.

● **Tajništvo** ljudskih hiš sporoča, da je objavljena začasna lestvica natečaja št. 3/74, ki ga je razpisal zavod IACP 25. maja lani. Omenjena lestvica dopolnjuje stalno lestvico, ki je veljavna za miljsko občino.

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

Za mikrofon je stopil tudi senarjaldo Banfi, predporednik vsedravnega združenja borcev VZP. ANPI in predsednik mednarodne organizacije bivših borcev, ki se je spomnil ob priliki 1. maja vseh lavec, ki so po svetu padli v borbi proti fašizmu, tistih, ki so to borboborbo zmagali, kot na Portugalskem v Grčiji in v Vietnamu ter tistih, ki so še vedno pod fašističnim jarmom, kot v Čilu in v Španiji. Poučnil je, da je treba iztrežiti še zadnje ostanke fašizma in da vlada mora nastopiti bolj ostro proti novemu porajanju fašističnega kriminala.

Za sklep je mogočno zadonela borbeni pesem Tržaškega partizanskega pevskega zbora, ki je nastopila kot običajno pod vodstvom Oskarja Kjudra. Pevci so navdušili občinstvo, ki je burno zaploskalo zlasti še ob zaključnih pesmih «Le vkup, le vkup, uboga gmajna» ter «Internacionalne», ki sta ju zapela Partizanski zbor in zbor Vesna skupaj.

Medtem ko je iz vseh zvočnikov odmevala slavnostna beseda govornikov in donela borbeno pesem partizanskega zbora, se je pred spomenikom na nasprotni strani trga vila dolga kača ljudi: vsakdo si je hotel od bliže ogledati spominsko obeležje, dotakniti se z roko zidu iz kraškega kamna in ogromne praste zvezde, ki ga krasi, prebrati od blizu imena padlih ali položiti pod spominsko ploščo šop rož.

Kot repono se je za Krizžane slo-
vestnost začela že na predvečer od-
kritja z akademijo v Ljudskem do-
mu, ki se je udeležila mladostna
vsa vas. Kdor ni nastopal, je sede-
l v dvorani, ki je bila nabito polna.
V imenu odbora za postavitve sta
prišla v imenu na kratko pregovori-
Viktor Bogatec, ki je orisal delež,
ki ga je val dala odpornstvu. V
svojem nagovoru seveda ni mogel
mimo dogodka ob katerem je za vse
napredne sile letos zablestel 1. ma-
j v novi klis: zmaga vietnamskih si-
l in osvoboditev Saigona. Ob koncu
je Bogatec poudaril, da je za grad-
njo spomenika prispevala vsa vrsta
in vse vrste ljudi, ki so se v vojni
nikoli tako enotna kot doslej. «To-
ga je zaključil govornik, če dokaz re-
losti, enotnosti in človeške solidar-
nosti.»

slovesnosti in na Socerbu so se udeležili številni borci z obeh strani meje, med občanji je bila zlasti dobro zastopana mladina, ki se je te dni pridružil pobližim po pohiteli kakega odreda, ki so nato šteli med pripadniki JLA in jugoslovanske voje morarice, nadalje pripadniki teritorialnih enot splošnega ljudskega odpora, delegacije nekdanjih partizanskih brigad, ki imajo domovcil v obalnih občinah, francoska sindikalna delegacija iz Grehobla, delegacije pobratenih mest in delegacije KPL, sindikatov in drugih organizacij, ki so se na poglednih posamezniki naj omenio predvsem predsednika republike in konference SZDL Mitjo Ribičica, člana IO republike konference SZDL Toneta Zedohetaeicaetajetaj SZDL Toneta Fajdeta, sekretarja

(Nadaljevanje s 4. strani)

pa je nestabilnost posledica krčevitih spopadov med starim in novim.

Dejstvo je pa, da se kljub vsem
Latinska Amerika vedno bolj vi-
šča med napredne sile človeštva.
Prišlo je že na mnogih področjih
do rušenja ideoloških meč, ki so bi-
postavljene za časa hladne vojne.
Zmaga kubanske revolucije in
janske gospodarska debakla sta
prisilili več ali manj vse prizadele
da priznajo pluralizem družbene u-
reditve. Včasih so skušali uničiti
"erdeči otok" v skladu s tezo, da so
ne more dovoliti navoznosti, mark-
sističnih vlad v ameriški polobli.
danes pa so te teze popolnoma
propadle.

Potem se moramo vprašati, zakaj vedno več vlad Latinske Amerike skuša stopiti v vrste neuvrščenih. Te težnje kljub poskusom ameriškega Pentagona da bi obdržal latinsko celino pod ameriškim jedrskim «edžnikom», postaja vedno bolj živahna. Že petnajst držav te celine je v zadnjih časih doslovalno na sestankih neuvrščenih držav, bodisi kot polnopravni člani ali pa kot opazovalci.

Pr. h. d. n. j. e. s. e. n. b. o. v. L. i. m. i., t. e. l. e. p. o. t. i. c. i. T. i. e. h. a. o. c. e. a. n. a., p. r. i. v. k. r. a. t. n. t. e. j. c. e. l. i. n. i., z. a. s. e. d. a. n. j. e. m. i. n. i. s. t. r. o. v. z. a. m. u. n. j. e. z. a. d. e. v. e. v. e. č. k. o. t. 80. n. e. u. v. š. e. n. i. h. d. r. ž. a. v. P. a. n. a. m. a. j. e. ž. e. z. a. p. r. s. i. l. a. z. a. s. t. a. t. u. s. p. o. l. n. o. p. r. a. v. n. e. g. a. č. l. n. a., a. S. a. l. v. a. d. o. r. b. o. n. a. s. t. o. p. a. l. v. l. o. p. a. z. o. v. a. l. c. a.

V. e. s. t. a. p. r. o. c. e. s. s. e. o. d. v. i. j. a. v. z. n. a. k. p. r. o. t. i. s. l. o. v. i. j. S. k. o. r. a. j. p. o. v. s. o. d. p. o. u. d.

Davčni urad kluba ACI sporoča, da je finančno ministrstvo odredilo nove tarife za radijske in televizijske sprejemnike v avtomobilih, motornih čolnih in drugih vozilih. Nove tarife stopijo takoj v veljavo.

Za radijske sprejemnike v avtomobilih, motornih čolnih in drugih vozilih, ki imajo manj kot 26 konjskih sil, znaša letna naročnina 4.635 lir, polletna pa 2.360 lir. Za vozila, ki imajo več kot 26 konjskih sil, pa znaša naročnina 9.135 lir za celo leto in 6.150 lir za pol leta.

Predsednik deželnega odbora Comelli se bo danes dopoldne v imenu Furlanije-Juljske krajine udeležil uradne slovesnosti ob tridesetletnici osvobodilnega gibanja, ki bo na pobudo dežele Lombardije v gledališču Scala v Milanu. Deželni svet bosta na slovesnosti zastopala svetovalec Masutto in Bettoli.

mnogo bolj cenili nas prispevek. Za
ko na Vzhodu kot na Zahodu so za
čeli posamezniki poudarjati sam
svoje zasluge in zanikajo ali pa om
čutno zmanjšujejo pomen jugo
vanskega osvobodilnega boja. Dane
sicer lahko razumemo, da egoizem
velikih sil ne dovoljuje trezne pri
soje in poštenega priznanja naših
naporov in žrtvam, vendar je to
polnoma nerazumljivo, da se najd
jo tudi pri nas se ljudje, ki sku
jo popačiti zgodovinska dejstva. Na
dolgo tega, kar je v Trstu izš
brošura v čast Edvarda Kocbeck
in v kateri mnogoli neresnice o naš
slovenskem narodnoosvobodilnem b
ju. Sodim, da je prišel čas, ko
ti stvar ne moremo več molče
ti, da je treba povedati tem ljud
ki skušajo v imenu ne vem kakš
ideologije pretvarjati naš zgodov
kar jim greš.

Tone Fajfar je zatem obirno g
voril o tisti dobi, ko so Slovenci
stanovili Osvobodilno fronto ter

Na predvečer praznika 1. maja je bila pred spomenikom padlim v NOB na barkovljanskem pokopališču spominska svečanost, ki jo je organiziral tamkajšnji enotni antifašistični odbor. Po enominutnem molku v počastitev spomina padlih borcev in žrtev koncentracijskih taborišč je v slovensčni spregovoril predsednik enotnega odbora Stanko Pertot, v italijanscini pa Fausto

Calvi. Z recitacijami so nastopili Maja Furlan in Piero Panizzon ter otroci slovenske in italijanske osnovne šole. Ob spomenik so položili venec enotnega antifašističnega odbora in SKGZ.

Stanko Pertot se je v svojem nagovoru z občutenimi besedami spomnil zadnjih dni vojne in maja pred 30 leti v koncentracijskem taborišču Buchenwald, kjer

[illegible]

je dočakalo osvoboditev 21. tistih preživelih antifašističnih borcev narodnosti iz vse Evrope. Med temi je bilo tudi precejšnje število pomorskih Slovencev. To je bila najbolj občutna proslava delavске praznika in osvoboditve, zlasti primorske Slovence, »ki smo kot ne dočakali osvoboditev Trsta in primorskih krajev s strani jugoslovanske osvobodilne vojske, ko je Primorska po 25 letih robstva pofašističnim jarmom spet zazvela«. Iz daljnje domovine so takrat pomorski internanci spet slisali mterinsko besedo in slovensko pesno valovih tržaskega radia. Na isti močeni prvojmski proslavi, se poudaril Pertot, so internirani raznih narodnosti in političnih isri prisegli, da mora postati evseh dokončno iztrebljenje nacizma in fašizma, izgraditev novega sveta v miru in svobodi. Ko se danes mislih ozremo nazaj in se spomimo dogodkov pred 30 leti, moramo žal ugotavljati, da fašizem ni bil iztrebljen, čeprav premagal in da odgovorni vladajoči činitelji v Italiji popuščajo ter omogočajo sovražnim silam, da se fašizem širi. Stanko Pertot je pri tem udiaril: »Zato je nujno, da se enotnimi nastopi urejemo pojav novega fašizma, združeni z evšimi antifašističnimi silami. Kot Slovinci se moramo še posebej zavzemati in s pomočjo naprednih sil te za uveljavljanje naših narodnostnih pravic, ki nam po vseh zakonipripadajo. Te pravice imamo tudi zaradi tolikih žrtv in padlih, so dali svoje življenje v boju pti nacizmu in fašizmu».

Fausto Calvi je v svojem na-
voru poudaril nujnost nadaljnje
boja, da se zatre fašizem in u-
ljavijo ideali, za katere je b-
prelite toliko krvi, da se prizna-
slovenski narodnostni skupnosti v-
pravice, da bodo narodnostne ma-
šine lahko opravljale svojo zelo v-
membno vlogo pri utrjevanju dob-
 odnosov med narodi in državami

Poletni urnik za bencinske črpalke

Od 1. maja dalje velja za b
cinske črpalke nov poletni urn
ki bo v veljavi do 30. septemb
Urniki je sledeč: dopoldan od
do 12.30, popoldan od 15.30 do
Nočna služba se prične ob 22
in se zaključuje ob 7.

(Nadaljevanje z 2. strani)

venski sindikalist, delavec podjetja IRET, Vojko Grgič, ki je predsednik enotnemu shodu in govoril v slovenščini.

«Letosnji prvi maj sovpada s 3. obletnico osvoboditve naše dežele pod fašističnega jarma in je za tembolj važen, ker nas spominja na odporniško gibanje, ki je bilo v naših krajih močno razvito in je združevalo delavce, uradnike in ljudstvo. Glede na preprečeno uveljavljanje 8. Glave, ki je poudarila, da največ trpljenja v tem boju našli ljudje, naše vasi», omenil proslave Miljah, Krizu in večjih tovarnah te končno, slovesnost v Rižarni, kjer je »izgubilo v groznih mukah žiljenje na tisoče antifašistov: Italijanov, Hrvatov, Judov in predvse Slovencev».

«Tržaski delavci odgovarjajo tu-
s to manifestacijo črnemu nasilju,
ki je začelo dvigati glavo» in
kazujejo svoji antifašizem, ki je pri-
šel do izraza v splošni stavki 22.
aprila. «Prav zaradi obveznosti do
lavecov, ki so tuvalji svobode in do
mokrca, ki so bili radikalno gibani
v različnem razsežnem obsevu, bo-
za to, da bi premagana kriza, ki
je zajela tudi Trst, kot dokazuje
primeri Vetrobel, Dreher, Stock,
gradbeništvo, lesni industriji, v no-
rmstvu, ladjedelnicah, pristaniščih.
Na koncu je Vojko Grčić izrekel
lidarnost španskemu narodu v bo-
proti Francu in zaključil rekoč, da
je »trdna obveznost vseh nas do
delovcev z delavci vsega sveta
še posebej z delavci sosednjih de-
lav, za doseg socialne pravičnosti

in trajnega miru med narodis. Grdvice govor je zmoozica sprejela s ploskanjem, medtem ko je na obcutiti napetost in nemir, ko je stopil k mikrofonu vsedrznjavnik uil NIK, republikanec Raffaele Vani, ki je zadnje case ze zaostrii s o oostrojno proti resnicii sindikatu zdruziiti in je tudi na prvomaizborovanju v Trstu izkoristil loznoetno proti pohvali vrzasko Ustaitutito, jo je vodil zadnjih let. Ni verjetno, nakljucje, da je zijo prav te dni po tovarnah let trzasko Uil, v katerih se pogrevstare zasluge iz boja za «italijstvo»

Vanni je govoril razmeroma kratko, tudi zato, ker ga je stalno po kinjalo življenje mladine in glavnino na skandinavje polemikih glasov. Kot »Nočemo razkola, sindikalna enotnost«, ali pa samo stokrat več ponovljena beseda »Enotnost«.

Ponovil je svoje stališče o »skandinavski« in »evropski« in »dikalnem združenju«, ki se pa ne sme samo posluževati »splošnih stavkov. Moti pa se, je dejal, kdor misli, da se po sindikalna razprava, pa vseeno, je gospodstva in družbeni kriza na višku.

Vanni se je spomnil 30-letnice svoboditve in poudaril, da se mu delavski razred upreči fašizmu, ki sme pa nasledati izživačev, ki ga radi potegnili v spiralo nasilja.

Ko je Vanni končal svoj govor, je k mikrofону še enkrat stopil V. Ko Grčić, ki je vzkliknil sindikalno enotnost in antifašizma.

Ura je bila že polodne, ko se je trg začel prazniti. Vsulo se je enkrat ploskanje, ko je godba igrala Internacionalno.